КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ
ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»

Інна ВАЛУЙКО

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напряму «Основи музичного мистецтва»

5 років навчання

Початковий, основний рівні

Кропивницький - 2024

«Схвалено для використання в освітньому процесі»

Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 11.03.2024 (протокол № 1)

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0016-2024

Автор:

Валуйко Інна Вікторівна – керівник гуртка народного художнього колективу театру-студії «Маска» комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості».

Рецензенти:

Плачинда Тетяна Степанівна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з навчально-методичної роботи комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

«Музика – це міжнародна мова, яка виражає емоції і почуття людей. Це найпопулярніший жанр сучасного мистецтва, в якому, як мені здається, місця вистачить усім».

Джонатан Дуглас Лорд

Мистецтво відіграє велику роль у формуванні духовно розвиненої особистості, в удосконалюванні людських якостей, в осмисленні явищ життя та природи. Спілкування з творами мистецтва відображає дійсність у всій гамі її прояву. Це не лише сприяє формуванню органів чуття, установлених на сприйняття окремих видів мистецтва, а й активізує естетичну свідомість, тобто дозволяє людині від психофізичного відношення до творів мистецтва перейти до аналітичного відношення до нього. Спілкування з мистецтвом удосконалює естетичний смак, дозволяє корегувати свій естетичний ідеал, співвідносити ціннісні орієнтири різних епох і народів. Через залучення до мистецтва в людині активізується творчий потенціал і чим раніше закладені основи цього потенціалу, тим активнішим буде його проявлення в залученні до художніх цінностей світової культури. Поєднуючи можливості декількох видів мистецтва – музики, живопису, танцю, літератури й акторської гри – театр має велику силу впливу на емоційний стан дитини.

Навчальна програма «Основи музичного мистецтва» є частиною комплексної програми народного художнього колективу театру-студії «Маска» комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості». Разом з тим, програма може бути застосована, як в роботі окремого гуртка, так і у складі інших творчих об’єднань художньо-естетичного напряму у позашкільних закладах освіти.

Театр – це чарівний світ мистецтва, в якому високо цінуються найрізноманітніші здібності. І тому, можна не тільки розвивати ці здібності, а й з дитячого віку прищеплювати любов до мистецтва. Музика в театрі існує, мабуть, стільки, скільки існує сам театр. Музика посилює значення слів, допомагає яскравіше розкрити зміст та образи героїв. Вона є стрижнем, на який нанизуються всі жанрові особливості вистави, посилює вплив театрального твору.

Створення навчальної програми «Основи музичного мистецтва» також обумовлено актуальністю інтеграції позашкільної освіти у сучасну культуру, введенням дитини в сучасний інформаційний соціокультурний простір. Зміст програми забезпечить розуміння гуртківцями значення музики в житті людини й суспільства, її вплив на духовний світ, формування ціннісно-моральних орієнтацій, а також буде сприяти розширенню кругозору, емоційної культури, культури мислення, формуванню переконань.

Метою навчальної програми є формування компетентностей вихованців у процесі опанування основ музичного та театрального мистецтв.

Основні завдання полягають у формуванні наступних компетентностей:

пізнавальної **–** формування теоретичних знань, стійкого інтересу до музичного та театрального мистецтва, ознайомлення з основними поняттями та знаннями музичного мистецтва як частини світової культури;

практичної **–** формування практичних умінь і навичок з музичного мистецтва, розвиток музичного слуху, набуття навичок виконання пісень;

творчої **–** формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння основами музичного мистецтва, розвиток естетичних почуттів та смаків;

соціальної **–** виховання дбайливого ставлення до надбань української, світової культури, духовних та матеріальних цінностей рідного краю, народних традицій; формування здатності сприймати музичні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки, судження, оцінки;

розуміння гуртківцями зав’язків музики з іншими видами мистецтва, з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

Згідно концепції гуртка «Основи музичного мистецтва в театрі-студії», одним з основних завдань є комплексний естетичний розвиток учнів на основі інтеграції мистецтв. Залучення дітей до театральної діяльності, а саме театральних постановок, надає досвід колективної творчості, розкриває індивідуальні здібності, формує художньо-образне мислення та асоціативну уяву. Театралізовані вистави передбачають створення вихованцями власних музичних творів, добір супроводу, режисерську та акторську роботу. Така діяльність суттєво розширює можливості для мистецького самовираження та сприяє художньо-естетичному розвитку гуртківців у синтезі мистецтв.

Навчальна програма передбачає 5 років навчання.

1рік навчання – початковий рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

2 рік навчання – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

3 рік навчання – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

4 рік навчання – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

5 рік навчання – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

Програма побудована концентричним способом, де присутнє повторне вивчення зазначених тем з розширеним і поглибленим змістом навчального матеріалу.

Програма розрахована на дітей молодшого, середнього та старшого шкільного віку. Групи формуються з урахуванням рівня попередньої підготовки вихованців.

Методами опрацювання навчального матеріалу є: словесні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, дискусія); наочні (демонстрація, показ); практичні (пробні та тренувальні вправи, індивідуальні та творчі завдання); репродуктивні (відтворювальні вправи); частково-пошукові (виконання за зразком, під керівництвом педагога); самостійної роботи; стимулювання навчальної діяльності;

формування пізнавального інтересу (пізнавальні ігри, ребуси, кросворди, реферати, навчальні дискусії, створення ситуації успіху); контролю та самоконтролю (порівняльний аналіз, моделювання кінцевого очікуваного результату, проблемні та експериментальні ситуації; педагогічні технології (співробітництво, колективна творча діяльність).

Формами освітньої діяльності є: індивідуальні, групові та колективні заняття (репетиції, вистави, концерти, фестивалі, конкурси, творчі змагання, перегляд музичних та театральних програм та виступів), спільні проєкти з колективами закладу тощо.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, захист творчих робіт, вистави, відкриті заняття з наступним обговоренням, участь у концертах, конкурсах, фестивалях.

Навчально-тематичні плани є орієнтовними. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми, плануючи свою роботу з урахуванням інтересів гуртківців та організаційно-педагогічних умов роботи гуртка.

Навчальну програму можна успішно адаптувати до викладання у дистанційному форматі навчання.

https://docs.google.com/presentation/d/1GtCGNmJVXw-aELgskCBCPuxceUuExOfN/edit#slide=id.p1

https://docs.google.com/presentation/d/1xxphEAolHhWAcZvxtyJwzXjK6smcqTuq/edit#slide=id.p1

https://docs.google.com/presentation/d/1EIazt0AuYFQ09oHrcpXusgq-wckuGz66/edit#slide=id.p1

https://docs.google.com/presentation/d/1KA5EqYwn7uZDnWsItWcm6EtyG_jkSr5o/edit#slide=id.p1

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1NvcHtU0SLHUagutm9klOqf3VUowg_UuG

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	**практичних**	**усього**
	Вступ	2	-	**2**
1.	Культура і мистецтво. Про що розповідає музика.	10	6	**16**
2.	Культура і мистецтво. Музика навколо нас.	10	6	**16**
3.	Музична грамота, сольфеджіо	10	14	**24**
4.	Гра на інструменті	6	26	**32**
5.	Виконання вокальних творів та вправ на дихання і артикуляцію	6	22	**28**
6.	Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом	4	20	**24**
7.	Підсумкове заняття	-	2	**2**
	Усього	**48**	**96**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Правила безпеки життєдіяльності. Правила експлуатації та зберігання музичних інструментів, театрального реквізиту та костюмів.

Вирішення організаційних питань. Ознайомлення з розкладом занять.

Тема 1. Культура і мистецтво. Про що розповідає музика (16 год.)

Теоретична частина. Музика в житті людини. Правила співу та слухання музики. Композитор, виконавець, слухач. Музика вокальна та інструментальна. Типи оркестрів та їх склад.. Розмаїття українських народних пісень та народних танців, їх особливості.

Практична частина. Вправи на розпізнавання на слух народних інструментів та типу оркестрів.

Тема 2. Культура і мистецтво. Музика навколо нас (16 год.)

Теоретична частина. Життєвий зміст музики: розмаїття характерів пісенної, танцювальної, маршової музики в народних та професійних творах.

Практична частина. Вправи на розпізнавання типів музики. Рух в характері музики. Показ елементів народного танцю. Розповідь про значення музики в житті людини.

Тема 3. Музична грамота, сольфеджіо (24 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з музичними термінами та їх значенням (темп, характер, ритм, метр, динаміка, мелодія, супровід, балет, опера, соло тощо). Особливості музичних звуків (високі й низькі, довгі та короткі, гучні й тихі). Елементарна нотна грамота.

Практична частина. Опитування у формі гри, сольфеджування.

Тема 4. Гра на інструменті (32 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з прийомами гри на різних інструментах дитячого оркестру та саморобних звукових предметах. Інтерпретація та імпровізація в інструментальному виконавстві.

Практична частина. Відтворення ритмів. Музикування за допомогою звукових жестів: плескання, ляскання, тупання, клацання. Музикування на дитячих музичних інструментах. Гра в ансамблі.

Тема 5. Виконання вокальних творів та вправ на дихання та артикуляцію (28 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення із основними типами співочих голосів: сопрано, альт, тенор, бас. Правила співочої постави: положення корпусу, голови, плечей, рук, ніг. Правила вокальної артикуляції голосних та приголосних звуків. Скоромовки.

Практична частина. Вправи на дихання, артикуляцію. Розспівування. Скоромовки. Спів у правильній співочій поставі. Слухання та визначення голосів.

Тема 6. Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом (24 год.)

Теоретична частина. Пластична імпровізація. Інсценізація. Різновиди

дитячих народних ігор, вправи та танці, спрямовані на розвиток відчуття ритму. Основи диригування.

Практична частина. Пластичні рухи в характері музики. Пластичні імпровізації під музику. Інсценізація. пісень, дитячі народні ігри, імітація гри на музичних інструментах, диригування, виконання пісні-танцю, ігрові рухи.

Тема 7. Підсумкове заняття (2 год.)

Практична частина. Показовий концерт у присутності дітей та батьків. Відзначення досягнень вихованців щодо засвоєння теоретичної та практичної складових навчальної програми.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Вихованці мають знати:

- правила поведінки в навчальному кабінеті;
- правила співу та слухання музики;
- будову голосового апарату; основні типи співочих голосів; правила співочої постави;
- назви інструментів; види оркестрів, їх склад;
- розмаїття українських народних пісень і танців;
- головні ознаки трьох типів музики (марш, пісня, танець);
- найпростіші музичні терміни;
- елементарну нотну грамоту;
- особливості музичних звуків;
- дитячі народні ігри;
- музичні картини природи;
- особливості виконання пісні-танцю;
- прийоми гри на дитячих музичних інструментах;

- прийоми гри на саморобних звукових предметах;
- особливості інструментального виконання в ансамблі.

Практична компетентність. Вихованці мають вміти:

- розрізняти на слух звучання (тембр) інструментів;
- розрізняти образи, втілені в музиці;
- відтворювати нескладні ритми;
- грати на інструментах дитячого оркестру;
- музикувати за допомогою звукових жестів;
- інсценізувати пісні;
- пластично імпровізувати під музику;
- виконувати вправи на дихання та артикуляцію;
- самостійно аналізувати нескладний музичний твір.

Творча компетентність. Вихованці мають вміти:

- передавати враження від прослуханої музики вербальними, художніми засобами, засобами ритмопластики та театралізації;
- імпровізувати зі звуками з використанням різноманітних предметів та матеріалів, дитячих музичних інструментів; саморобних звукових інструментів.

Соціальна компетентність. Вихованці мають набути досвід:

- дбайливого ставлення до надбань української культури, духовних та матеріальних цінностей рідного краю, народних традицій;
- дотримання загальних правил поведінки у колективі та закладі;
- комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;
- ансамблевої гри;
- виступів перед малими аудиторіями.

Основний рівень, 2 рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	**практичних**	**усього**
	Вступ.	2	-	**2**
1.	Культура і мистецтво. Музика і література.	5	3	**8**
2.	Культура і мистецтво. Музика і живопис.	5	3	**8**
3.	Культура і мистецтво. Музика і історія.	4	2	**6**
4.	Культура і мистецтво. Музика і хореографія.	4	2	**6**
5.	Музична грамота, сольфеджіо	16	16	**32**
6.	Гра на інструменті.	4	30	**34**
7.	Виконання вокальних творів та вправ на дихання і артикуляцію.	4	26	**30**
8.	Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом.	4	12	**16**
9.	Підсумкове заняття.	-	2	**2**
	Усього:	**48**	**96**	**144**

Зміст програми

Вступ (2 год).

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Правила безпеки життєдіяльності. Правила експлуатації та зберігання музичних інструментів, театрального реквізиту та костюмів. Вирішення організаційних питань. Ознайомлення з розкладом занять і формами їх проведення.

Тема 1. Культура і мистецтво. Музика і література (8 год).

Теоретична частина: Взаємодія мистецтва слова (література) і мистецтва музики. Опера, лібрето. Народні казки, байки про музику, музикантів. Вплив творчості Т. Шевченка на музичне та інші види мистецтва.

Практична частина: Складання казок про силу музичного мистецтва. Постановки байок, гуморесок, присвячених музиці, музикантам, виконавцям. Слухання музики.

Тема 2. Культура і мистецтво. Музика і живопис (8 год.)

Теоретична частина: Зв'язок музики та візуального мистецтва. Пейзаж та програмна музика. Природа України в мистецтві.

Практична частина: Слухання музики, відображення своїх вражень від прослуханої музики у пейзажних малюнках. Ілюстрації до музичних творів.

Тема 3. Культура і мистецтво. Музика і історія (6 год.)

Теоретична частина: Розкриття козацьких, героїчних образів, історії нашого народу в музичному мистецтві.

Практична частина: Ілюстрації до музичних творів.

Тема 4. Культура і мистецтво. Музика і хореографія (6 год.)

Теоретична частина: Взаємозв’язок та взаємовплив музичного мистецтва та хореографії.

Практична частина: Створення танцювальних композицій під контрастні за характером музичні твори, аналіз впливу музики на вибір танцювальних рухів та загальну атмосферу номеру.

Тема 5. Музична грамота, сольфеджіо (32 год.)

Теоретична частина: Музичні терміни, їх значення (тональність, мажор, мінор, інтервали, тритони, септакорд, тріолі).

Практична частина: Аналіз музичного твору. Побудова септакордів, інтервалів. Сольфеджування.

Тема 6. Гра на інструменті (34 год.)

Теоретична частина: Прийоми гри на дерев’яних ложках. Розміщення нот на фортепіано.

Практична частина: Гра вправ та ритмічних малюнків на ложках в ансамблі в супроводі баяна або фортепіано. Гра нескладних вправ на фортепіано.

Тема 7. Спів і вправи на дихання та артикуляцію (30 год.)

Теоретична частина: Закріплення правил співочої постанови: положення корпусу, голови, плечей, рук, ніг. Гігієна голосу, будова голосового апарату. Використання правильного дихання під час співу. Культура співу, чисте інтонування. Дикція й дикційні недоліки. Артикуляція. Мовленнєвий апарат.

Практична частина: Вправи на дихання та артикуляцію. Прислів'я, приказки, віршовані тексти. Розвиток музичного слуху. Скоромовки.

Тема 8. Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом (16 год.)

Теоретична частина: Культура використання рухів під час співу.

Практична частина: Виконання музичних номерів у виставах з пластичними рухами. Виконання ритмічних рухів під музику.

9. Підсумкове заняття (2 год.)

Показовий концерт у присутності дітей та батьків. Відзначення досягнень вихованців щодо засвоєння теоретичної та практичної складових навчальної програми.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Вихованці мають знати:

- правила поведінки в навчальному кабінеті;
- взаємозв'язок музики з літературою, живописом, хореографією та історією;
- будову голосового апарату;
- правила співу та слухання музики;
- види оркестрів, їх склад;
- елементарну нотну грамоту;
- прийоми гри на різних музичних інструментах;
- основні типи співочих голосів;
- дитячі народні ігри;

- розмаїття українських народних пісень і танців;
- особливості інструментального виконання в ансамблі;
- значення вправ на дихання та артикуляцію.

Практична компетентність. Вихованці мають вміти:

- розрізняти типи оркестрів;
- розрізняти народну та професійну музику;
- розрізняти образи, втілені в музиці;
- відтворювати ритми;
- диригувати (2/4, 3/4, 4/4).

Творча компетентність. Вихованці мають вміти:

- передавати враження від прослуханої музики вербальними, художніми засобами, засобами ритмопластики та театралізації;
- імпровізувати зі звуками з використанням різноманітних предметів та матеріалів, дитячих музичних інструментів; саморобних звукових інструментів.

Соціальна компетентність. Вихованці мають набути досвід:

- дбайливого ставлення до надбань української культури та мистецтва: літератури, живопису, музичного мистецтва, хореографічного мистецтва.
- дотримання загальних правил поведінки у колективі та закладі;
- комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;
- ансамблевої гри;
- участі у концертах, виставах та інших заходах колективу.

Основний рівень, третій рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	2	-	**2**

1.	Культура і мистецтво. Класики світової музики	5	3	**8**
2.	Культура і мистецтво. Корифеї української музики	5	3	**8**
3.	Культура і мистецтво. Українська музика в світі	4	2	**6**
4.	Культура і мистецтво. Україна в житті і творчості зарубіжних композиторів	4	2	**6**
5.	Музична грамота, сольфеджіо	16	16	**32**
6.	Гра на інструменті	4	30	**34**
7.	Виконання вокальних творів та вправ на дихання і артикуляцію	4	26	**30**
8.	Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом	4	12	**16**
9.	Підсумкове заняття	-	2	**2**
	Усього	**48**	**96**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Правила безпеки життєдіяльності. Правила експлуатації та зберігання музичних інструментів, театрального реквізиту та костюмів Вирішення організаційних питань. Ознайомлення з розкладом занять і формами їх проведення.

Тема 1. Культура і мистецтво. Класики світової музики (8 год.)

Теоретична частина: Життєвий і творчий шлях композиторів-класиків світової музики. Їх найвідоміші твори. Значення їх творчості для світової історії музичного мистецтва.

Практична частина: Музична вікторина по творчості класиків світової музики.

Тема 2. Культура і мистецтво. Корифеї української музики (8 год.)

Теоретична частина. Життєвий і творчий шлях корифеїв української музики. Їхні найвідоміші твори, характерні риси творчості.

Практична частина. Музична вікторина по творчості корифеїв української музики.

Тема 3. Культура і мистецтво. Українська музика в світі (6 год.)

Теоретична частина. Музично-культурне життя української діаспори: життя та творчість українських композиторів та виконавців, які проживають за кордоном. Американська співачка українського походження Квітка Цисик.

Практична частина. Участь у роботі «географічних секцій», виступ на конференції. Прикрашання «музичної гілки калини» (іменами представників музичної української діаспори, назвами пісень). Творчі роботи на тему: «Унікальність таланту Квітки Цисик».

Тема 4. Культура і мистецтво. Україна в житті і творчості зарубіжних композиторів (6 год.)

Теоретична частина. Інформація про видатних діячів світової музичної культури, які відвідували Україну та використовували у власній творчості українську музику.

Практична частина. Слухання творів світової класики у виконанні гостей-музикантів.

Тема 5. Музична грамота, сольфеджіо (32 год.)

Теоретична частина. Музичні терміни, їх значення (форма, структура, фактура, ритм, лад, гармонія, почуття стилю, жанру творів, аплікатура). Елементарна нотна грамота. Засоби музичної виразності.

Практична частина. Самостійний аналіз нотного тексту (ладотональність, метроритм, мелодійні фрази, знаки альтерації).

Тема 6. Гра на інструменті (34 год.)

Теоретична частина. Прийоми гри на дерев'яних ложках (маятник, м'ячики, тріскачка, плечики, коліночки, гойдалки). Розбір нескладних творів на фортепіано.

Практична частина. Гра вправ та ритмічних малюнків на ложках в ансамблі, гра нескладних творів для фортепіано.

Тема 7. Виконання вокальних творів та вправ на дихання та артикуляцію (30 год.)

Теоретична частина. Закріплення правил співочої постави: положення корпусу, голови, плечей, рук, ніг. Гігієна голосу, будова голосового апарату. Використання правильного дихання під час співу. Культура співу, в тому числі чітке промовляння голосних та приголосних звуків, чисте інтонування. Ознайомлення із стилями співу.

Практична частина. Вправи на дихання та артикуляцію, розвиток музичного слуху. Скоромовки. Презентація на тему: «Культура співу. Стилі співу».

Тема 8. Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом (16 год.)

Теоретична частина. Культура використання рухів під час співу.

Практична частина. Виконання музичних номерів у виставах з пластичними рухами. Виконання ритмічних рухів під музику. Вивчення ритмічних малюнків, співставлення їх із музичними творами та вдосконалення.

Тема 9. Підсумкове заняття (2 год.)

Практична частина. Показовий концерт у присутності дітей та батьків. Відзначення досягнень вихованців щодо засвоєння теоретичної та практичної складових навчальної програми. Захист проєктів.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Вихованці мають знати:

- правила поведінки в навчальному кабінеті;
- життєвий та творчий шлях класиків світової музики;
- життєвий і творчий шлях корифеїв української музики;

- музично-культурне життя української діаспори;
- творчість Квітки Цисик;
- українські творчі спілки та колективи;
- Україна в творчості зарубіжних композиторів;
- елементарну нотну грамоту;
- стилі співу;
- гігієна голосу, культура співу.

Практична компетентність. Вихованці мають вміти:

- ідентифікувати твори відповідно до авторів та епох створення;
- розрізняти звучання окремих музичних інструментів та їхніх груп;
- аналізувати характерні національні риси в українській академічній музиці;
- аналізувати мотиви звернення зарубіжних композиторів до української тематики;
- самостійно розбиратися у нотному тексті;
- чітко інтонувати.

Творча компетентність. Вихованці мають вміти:

- створювати власні прості мелодії з використанням засвоєних музичних понять та нотної грамоти;
- створювати короткі історії, казки, сценки, що супроводжуються самостійно створеною музикою або піснею;
- імпровізувати зі звуками, створюючи власні музичні композиції з використанням різноманітних предметів та матеріалів (наприклад, шумові інструменти).

Соціальна компетентність. Вихованці мають набути досвід*:*

- дбайливого ставлення до надбань класиків світової історії музичного мистецтва та корифеїв української музики.
- дотримання загальних правил поведінки у колективі та закладі;
- комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;

- активної участі у концертах, виставах та інших заходах колективу;
- активної участі у проєктній діяльності.

Основний рівень, четвертий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	2	-	**2**
1.	Культура і мистецтво. Стилі, жанри, направлення в музиці	6	2	**8**
2.	Культура і мистецтво. Історія української музики	8	2	**10**
3.	Культура і мистецтво. Видатні виконавці ХХ ст.	8	2	**10**
4.	Музична грамота, сольфеджіо	16	16	**32**
5.	Гра на інструменті	4	30	**34**
6.	Виконання вокальних творів та вправ на дихання і артикуляцію	4	26	**30**
7.	Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом	4	12	**16**
8.	Підсумкове заняття	-	2	**2**
Усього:		**52**	**92**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Правила безпеки життєдіяльності. Правила експлуатації та зберігання музичних інструментів, театрального реквізиту та костюмів Вирішення організаційних питань. Ознайомлення з розкладом занять і формами їх проведення.

Тема 1. Культура і мистецтво. Стилі, жанри, направлення в музиці (8 год.)

Теоретична частина. Роль музики в житті людини. Направлення: класика, поп-музика, хіп-хоп, рок-музика, електрона музика, джаз, блюз, народна та фолк-музика.

Практична частина. Захист презентацій на тему: «Мій улюблений музичний стиль».

Тема 2. Культура і мистецтво. Історія української музики (10 год.)

Теоретична частина. Витоки української музики, народно-пісенна творчість, жанрова різноманітність української пісні; інструментальний фольклор та народні інструменти. Український фольклор в творчості професійних та аматорських колективів. Становлення професійної музики, українська музика 17-18 ст., 19-20 ст. Музична культура 1917-1918 р. р., українська музика радянської епохи. Сучасна українська музика.

Практична частина. Слухання музичних композицій: українські народні та сучасні пісні, українська професійна музика.

Тема 3. Культура і мистецтво. Видатні виконавці ХХ ст. (10 год.)

Теоретична частина. Творчість видатних виконавців ХХ ст.

Практична частина. Захист презентацій на тему: «Творчість улюбленого виконавця ХХ століття».

Тема 4. Музична грамота, сольфеджіо (32 год.)

Теоретична частина. Засоби музичної виразності. Правила музичного розбору твору. Ідейно-художній зміст твору. Розвиток музичного мислення.

Практична частина. Самостійний розбір музичних творів, їх змісту. Вправи на подальший розвиток мелодико-гармонійного слуху (визначення стійких та нестійких звуків, інтервалів, акордів, видів мінору та мажору), музичної пам’яті (вивчення вправ напам’ять, музичні диктанти). Інтонування музичного тексту.

Тема 5. Гра на інструменті (34 год.)

Теоретична частина. Оволодіння прийомами гри на дерев'яних ложках (глісандо, лінійка, сонечко, коло, крапельки). Розбір нескладних творів для фортепіано.

Практична частина. Гра музичних творів та вправ на ложках. Гра в ансамблі в супроводі баяна або фортепіано. Гра на фортепіано. Складання авторських музичних творів. Індивідуальна форма роботи за необхідністю.

Тема 6. Виконання вокальних творів та вправ на дихання та артикуляцію (30 год.)

Теоретична частина. Правильне дихання під час співу. Вміння чітко промовляти голосні та приголосні звуки. Розвиток музичного слуху, вміння чисто інтонувати. Створення авторських пісень.

Практична частина. Сольфеджування, нескладні музичні диктанти. Робота над створенням авторських пісень.

Тема 7. Виконання ритмічних рухів з музичним супроводом (16 год.)

Теоретична частина. Поєднання вокальної музики з театральними і хореографічними постановками.

Практична частина. Виконання ритмічних рухів у вокальних номерах в театральних виставах.

Тема 8. Підсумкове заняття (2 год.)

Практична частина. Іспити з музичної грамоти, сольфеджіо, співу (народна пісня або пісня з кінофільму), ритмічний та музичний диктант. Захист творчої роботи. Виконання музичних номерів у театральній виставі.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Вихованці мають знати:

- правила поведінки в навчальному кабінеті;

- стилі, жанри, направлення в музиці, контекст їхнього виникнення та вплив на культуру;
- розвиток української музики в історичному контексті;
- вплив на культуру і сучасну музику творчості виконавців ХХ століття;
- елементарну нотну грамоту;
- стилі співу;
- гігієна голосу, культура співу.

Практична компетентність. Вихованці мають вміти:

- розрізняти та класифікувати різні стилі та жанри в музиці;
- розуміти історію української музики, враховуючи давньоруські традиції, класичну та народну музику, вплив історичних подій, етнічний вплив;
- розуміти розвиток музичної культури, тенденції та зміни, що відбулися протягом ХХ століття;
- самостійно і розбиратися у нотному тексті;
- чітко інтонувати.

Творча компетентність. Вихованці мають вміти:

- генерувати оригінальні ідеї та рішення під час роботи над груповими проєктами, виставами або презентаціями;
- пропагувати українську культуру через власну художньо-творчу діяльність, при цьому виявляючи повагу та толерантне ставлення до культурного розмаїття різних регіонів світу;
- висловлювати власні судження про музику різних жанрів та інші види мистецтва;
- складати сценарії творчих заходів: спільних з колективами закладу проєктів, концертів, вистав.

Соціальна компетентність. Вихованці мають набути досвід:

дбайливого ставлення до української народно-пісенної творчості, різноманіття жанрів української пісні; інструментального фольклору та сучасної

української музики.

- дотримання загальних правил поведінки у колективі та закладі;
- комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;
- активної участі у концертах, виставах та інших заходах колективу;
- активної участі у проєктній діяльності.

Основний рівень, п’ятий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	2	-	**2**
1.	Культура і мистецтво. Музика і кінематограф. Основні етапи розвитку кіно	8	4	**12**
2.	Культура і мистецтво. Історія українського кінематографу	8	4	**12**
3.	Музична грамота, сольфеджіо	16	16	**32**
4.	Загальний інструмент	4	12	**36**
5.	Виконання вокальних творів та вправ на дихання і артикуляцію	4	10	**36**
6.	Виконання ритмічних рухів під музичний супровід	1	3	**12**
7.	Підсумкове заняття	-	2	**2**
Усього:		**29**	**43**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Правила безпеки життєдіяльності. Правила експлуатації та зберігання

музичних інструментів, театрального реквізиту та костюмів. Вирішення організаційних питань, ознайомлення з розкладом занять і формами їх проведення.

Тема 1. Культура і мистецтво. Музика і кінематограф. Основні етапи розвитку кіно (9год.)

Теоретична частина. Винахід братів Люм'єр. Німе кіно. Роль музики в німому кіно. Тапер. Перший в світі показ фільму. Народження Голлівуду. Чарлі Чаплін. Анімація Волта Діснея. Європейське кіно.

Практична частина. Презентації вихованців за пройденими темами. Створення власного німого чорно-білого кіно (написання сценарію, участь у зйомках, підбір музичного матеріалу, декорації, костюмів та ін.). Вікторина «Світ кіномистецтва».

Тема 2. Культура і мистецтво. Історія українського кінематографу (9год.)

Теоретична частина. Німе кіно. Віра Холодна. Роль музики у німому кіно. Звукове кіно. Кіно 30-40 рр. Кіно післявоєнних років. Музика в кіно періоду «відлиги». Українське кіно70-80 рр. Неігрове та анімаційне кіно. Сучасне кіно.

Актори та режисери українського кіно. Українські кіностудії.

Практична частина.

Захист презентацій за пройденими темами. Створення власних короткометражних фільмів на актуальні соціальні теми, підбір музичного матеріалу. Вікторина «Історія українського кінематографу».

Тема 3. Музична грамота, сольфеджіо (16 год.)

Теоретична частина. Розмір 2/4,3/4,4/4,5/4,3/8,6/8, мажор, мінор, тоніка, гама До-Мажор, тонічний тризвук, тон, напівтон, знаки альтерації (ключові й неключові, тональність Соль-Мажор, Фа-Мажор, транспозиція, паузи, музична фраза, реприза, басовий ключ, тональність ля-мінор, мі-мінор, ре-мінор, ліга, четвертна з точкою, інтервали, тоніка, субдомінанта, домінанта, домінантсептакорд.

Практична частина. Транспонування мелодій, розбір мелодій по інтервалам, будування інтервалів, домінантсептакорду, мажорного та мінорного тризвуку від запропонованих звуків та ін.

Тема 4. Загальний інструмент (18 год.)

Теоретична частина. Оволодіння прийомами гри на фортепіано.

Практична частина. Гра вправ, розбір нескладних музичних творів.

Тема 5. Виконання вокальних творів та вправ на дихання та артикуляцію (12 год.)

Теоретична частина. Розвиток музичного слуху, вміння чітко інтонувати. Створення авторських пісень. Вправи на дихання, артикуляцію, скоромовки. Розучування пісень, вокальних номерів з діючих вистав.

Практична частина. Вправи на дихання, артикуляцію, скоромовки. Робота над створенням авторських пісень. Виконання вокальних номерів з діючих вистав.

Тема 6. Виконання ритмічних рухів під музичний супровід (4 год.)

Теоретична частина. Поєднання вокальних номерів з театральними та хореографічними постановками.

Практична частина. Виконання вокальних та інструментальних номерів у театральних постановках.

Тема 7. Підсумкове заняття (2 год.)

Практична частина. Залік з музичної грамоти, гри на музичному інструменті, сольфеджіо. Прем'єра фільмів – творчих робіт вихованців у присутності дітей, батьків, гостей та адміністрації.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Пізнавальна компетентність. Вихованці мають знати:

- правила поведінки в навчальному кабінеті;
- етапи розвитку кіно;
- роль музики в німому кіно; жанрове різноманіття музики в кіно;

- жанри і стилістика музичного супроводу українського кіно різних періодів;
- музичну грамоту, засоби музичної виразності;
- стилі співу; гігієна голосу, культура співу.

Практична компетентність. Вихованці мають вміти:

- аналізувати роль і функції музики в кіно; творчо імпровізувати, створюючи власний музичний супровід;
- аналізувати характерні особливості української кіно-музики різних історичних періодів та напрямків;
- самостійно аналізувати нотний текст та музичний твір;
- чітко інтонувати.

Творча компетентність. Вихованці мають вміти:

- генерувати оригінальні ідеї та рішення під час роботи над груповими проєктами, виставами або презентаціями;
- висловлювати власні судження про музику різних жанрів та інші види мистецтва;
- брати участь у міжособистісному спілкуванні з приводу музики, театру, кіно, співпрацюючи в малих і великих групах;
- складати сценарії творчих заходів: спільних з колективами закладу проєктів, концертів, короткометражних фільмів.

Соціальна компетентність. Вихованці мають набути досвід:

- просування української та світової культури через власну художню творчість;
- дотримання загальних правил поведінки у колективі та закладі;
- комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;
- активної участі у концертах, виставах та інших заходах колективу;
- активної участі у проєктній діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гумніська О. О., Туровська Л. І. Вивчення музики в 5-8 класах: Календарно-тематичне планування уроків музики. Опорні схеми тематизму програми. – Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2005. 72 с.
2. Журнал «Початкова школа». К., №4. 1998р. С.66.
3. Журнал «Початкова школа». К., №7.1999р. С. 65-67.
4. Збірник програм гуртків, студій, творчих об’єднань .К., 2003р.
5. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: Навчальний посібник. К.: Видавництво «Ліра-К», 2016. 216 с.
6. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі: Збірник методичних матеріалів. Тернопіль: Мандрівець, 2008.
7. Програма Міністерства освіти та науки України «Художньо-естетичний цикл, 5-11 кл.». 40 с.
8. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч. метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2011. 640 с.
9. Уроки музики в загальноосвітній школі: [методичний посібник] / Гумінська О. О. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2008. 104 с.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№	НАЗВА	Одиниця виміру
ДРУКОВАННІ ТАБЛИЦІ, КАРТИНИ		
1.	Портрети композиторів	компл.
2.	Картини за змістом музичних творів	компл.
3.	Ілюстрації до музичних образів	компл.

4.	Зображення музичних інструментів	компл.
5.	Зображення типів оркестру	компл.
6.	Дошка	1
7.	Схема клавіатури фортепіано	1
8.	Музичні загадки	компл.
9.	Папка з біографіями та портретами видатних музикантів та співаків ХХ ст.	1
10.	Музичний словник-довідник	1
11.	Таблиця «Музичне життя сучасної України»	1
12.	Таблиця «Україна в житті та творчості зарубіжних композиторів»	1
13.	Таблиця «Корифеї світової музики»	1
14.	Таблиця «Українська музика у світі»	1
15.	Таблиця «Корифеї української музики»	1
16.	Таблиця «Музика в театрі»	1
17.	Картки з символічним зображенням довготи звуку	1
18.	Картки з символічним зображенням мажорного та мінорного звучання	набір
19.	Картки з символічним зображенням сили звуку	набір
МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ		
1.	Фортепіано	1
2.	Гітара	1
3.	Баян	1
4.	Дитячі музичні іграшкові інструменти: -струнні(скрипка, гітара тощо); -духові (сопілка, саксофон, труба тощо); -кнопково-язичкові (баян, гармонь); -музичні дзвіночки; -ударні (металофони, барабан, тарілки, трикутник, дерев’яні ложки) -шумові (тріскачка, маракаси, бубонці); -саморобні звукові інструменти.	

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ		
1	Відеопроектор	1
2.	Ноутбук	1
3.	Екран	1
4.	Комп’ютер	1
ПРИЛАДДЯ		
1.	Завіса театральна	1
2.	Ширми театральні	4
3.	Елементи декорацій	
4.	Театральні костюми	
5.	Портфоліо керівника зі сценаріями відкритих занять та виховних заходів	
6.	Папка з творчими роботами гуртківців	
7.	Відео- та аудіо-записи для занять	